

Persoonlijk contact is zuurstof voor het hart en het hoofd

Aanpak coronacrisis: Jessica van der Bilt-Wulder van Stichting Netwerk Hoorn

Net als in veel andere gemeenten, resulteert de coronacrisis ook in Hoorn in nieuwe initiatieven die laten zien hoe innovatief en flexibel sociaal werk kan zijn. Maar uiteindelijk kunnen online contacten nooit de meerwaarde van het fysieke contact vervangen. 'Ik realiseer me nu meer dan ooit dat sociaal contact zuurstof is voor je hart en je hoofd,' zegt Jessica van der Bilt-Wulder van Stichting Netwerk in Hoorn. 'Mensen willen bij elkaar zijn. We bereiden ons voor op een "anderhalve meter samenleving". Het is bizar dat je eigenlijk bang moet worden van mensen die te dicht bij komen, terwijl het onze natuur is om dicht bij elkaar te willen zijn.'

Als je op de homepage van Stichting Netwerk in Hoorn "Corona maatregelen stichting Netwerk" aanklikt, lees je niet alleen dat de wijkcentra gesloten zijn en veel contacten via videobellen gaan, maar ook actuele cijfers. Dagelijks zijn de cijfers van het RIVM te zien: het aantal positief geteste personen in Nederland, het aantal ziekenhuisopnames en het aantal personen dat is overleden aan COVID-19. De bezoeker kan er ook lezen over de aangescherpte voorzorgsmaatregelen en over een mooi initiatief: de Buurtbrasserie. En als je "Netwerk gaat door met welzijnswerk, maar anders" kom je op een artikel uit het Noordhollands Dagblad. 'De accommodaties van welzijnsstichting Netwerk zijn gesloten vanwege corona, maar er worden volop creatieve oplossingen bedacht om zoveel mogelijk voort te zetten in aangepaste varianten,' bericht het Dagblad. 'Zo zullen Taalmaatjes, Planmaatjes en andere vrijwilligers die hun medemens helpen contact houden via videobellen en dergelijke. Bijeenkomsten zoals die voor licht dementerenden kunnen zo ook doorgaan. De ICT-afdeling van Netwerk zorgt voor een simpele handleiding met uitleg hoe videobellen werkt.'

Taalmaatjes zijn 'vrijwilligers die anderen helpen om de Nederlandse taal beter onder de knie te krijgen, waaronder nieuwkomers en laaggeletterden,' legt Van der Bilt-Wulder uit. 'Planmaatjes zijn vrijwilligers die mensen met schulden en andere financiële problemen helpen hun financiën op orde te brengen.'

Kunnen jullie bezoekers en deelnemers goed uit de voeten met de handleiding over videobellen?

'Dat lukt vrij aardig. Mensen die geen laptop hebben, gebruiken hun mobieltje. Vrijwel iedereen heeft een mobieltje. En als het niet lukt, krijgen zij hulp van sociaal werkers of vrijwilligers die de

handleiding kennen en een instructie hebben gekregen. Onze sociaal werkers zijn telefonisch bereikbaar. *Face-to-face* werkt beter, maar met videobellen proberen we toch zoveel mogelijk mensen te bereiken en te ondersteunen.'

Inwoners kunnen naar de wijkcentra bellen. Doen ze dat ook? En waarom bellen ze dan?

'In de eerste weken van de coronacrisis belden inwoners om te vragen of ze wel of niet naar de wijkcentra konden komen. Hoe het nu verder met hun cursus ging. Wanneer we weer open gingen. Wat in deze coronatijd wel kan en wat niet. Inmiddels is voor iedereen duidelijk dat de wijkcentra gesloten zijn en welke voorzorgsmaatregelen gelden. Nu bellen onze sociaal werkers de mensen vaker zelf. Zij bellen vooral mensen waarvan ze weten dat die kwetsbaar zijn of weinig contacten met de buitenwereld hebben. Onze sociaal werkers vragen hoe het met ze gaat, wat ze nodig hebben. Maken een praatje. Er zijn mensen die iemand nodig hebben om boodschappen te doen. Veel mensen voelen zich eenzaam en hebben behoefte aan een praatje. We bellen dus veel. Sociaal werkers geven aan dat deze werkwijze tegen hun natuur is en andere vaardigheden vraagt, maar zij proberen er absoluut het beste van te maken. Als mensen worden gebeld, merken we dat ze over allerlei zaken willen praten waar ze het in de situatie zonder corona waarschijnlijk niet over zouden hebben, zoals de behoefte aan intieme relaties. Deelnemers van bestaande telefooncirkels bellen elkaar ook om te horen hoe het gaat. Dit vraagt andere vaardigheden. Over de "nieuwe" invulling van ons werk stemmen we met regelmaat met de gemeente en samenwerkingspartners af.'

Krijgen jullie ook signalen van onveilige situaties in gezinnen, of huiselijk geweld?

'Het is lastig om signalen van achter de voordeur op te pikken. Echter, onze jongerenwerkers en kinderwerkers kennen veel jeugdigen in kwetsbare situaties. Via telefoon en *whatsapp* zoeken zij nu vaker contact. Ze proberen maatwerk te regelen. Zo kunnen jeugdigen bij wie het thuis onveilig is, bij wijze van uitzondering in onze wijkcentra huiswerk komen maken. Jongerenwerkers blijven ook de straat op gaan. Spreken jongeren over hoe het thuis gaat. Als zij signalen krijgen dat het thuis niet goed gaat, nemen ze contact op met het 1.Hoorn, zoals sociale wijkteams hier heten. Zelf zitten wij ook in 1.Hoorn, als preventie- expert. Netwerk voert geen individueel maatschappelijk werk uit. Onze rol is voorkomen, verbinden en versterken.'

Resulteert de coronacrisis ook in nieuwe initiatieven van Stichting Netwerk?

'Zeker! Onze kinderwerkers verzorgen bijna dagelijks vlogs met vragenuurtjes met onze mascotte clown Bobbie, bieden leuke knutselopdrachten aan en zetten speurtochten in wijken uit. Ook kunnen kinderen gratis knutselpakketten ophalen. We verzorgen een online disco voor kinderen en zoeken telefonisch contact met kinderen in kwetsbare situaties. We zijn in gesprek over het inzetten van de expertise van kinderwerkers in kinderopvang voor kinderen met ouders uit vitale beroepen en kinderen in kwetsbare situaties. Je ziet ook mooie combinaties. Zo geven we gymles aan senioren op een veld bij een seniorenflat en hebben een paar jongeren gezongen voor een seniorenflat. Een mooie activiteit zijn onze buurtrestaurants. Vrijwilligers koken elke week voor ouderen en mensen met een beperkt budget in onze buurtrestaurants. Nu de wijkcentra gesloten zijn, worden de maaltijden bij de mensen thuis bezorgd. Uiteraard met in achtname van alle voorzorgsmaatregelen. En kinderwerkers laten kinderen mooie tekeningen maken, zodat mensen bij die maaltijd ook nog een leuke kindertekening krijgen.'

Wat is de belangrijkste les die jij trekt uit jullie aanpak in deze coronacrisis?

'Je hoort natuurlijk vaak dat het sociaal werk creatiever en flexibeler is geworden in deze crisis. Dat we dingen mogelijk maken, waarvan we niet hadden verwacht dat dat kon. Dat klopt, ik zie ook allerlei geweldige, mooie initiatieven in Hoorn en in andere delen van het land. Maar wat ik ook zie is het gemis onder onze inwoners aan fysiek contact. Ik realiseer me nu meer dan ooit dat sociaal contact zuurstof is voor je hart en je hoofd. Mensen willen bij elkaar zijn. Zelfs jongeren, die veel *gamen* en dan makkelijk afstand kunnen houden, valt het zwaar om afstand te houden. Het is nu duidelijker dan ooit hoeveel impact eenzaamheid heeft. We bereiden ons voor op een "anderhalve meter samenleving". Het is bizar dat je eigenlijk bang moet worden van mensen die te dicht bij komen, terwijl het onze natuur is om dicht bij elkaar te willen zijn.'

Hoe denk jij dat het sociaal werk verder gaat na de coronapandemie?

'Je hoort van organisaties voor sociaal werk die nu meer gebruik maken van digitale contacten en dat ook straks willen blijven doen. Maar ik hoop dat we echt spoedig terug gaan naar het fysieke contact met mensen. Dat is wat zij zelf ook willen. Ze komen naar onze wijkcentra om daar een kopje koffie

te drinken, de krant of een tijdschrift te lezen, maar vooral ook om anderen daar te ontmoeten en een praatje te maken. Ik verwacht ook wel dat er na deze crisis meer mensen naar ons toe komen met financiële problemen. Dat meer inwoners op onze buurtrestaurants afkomen of een Planmaatje nodig zullen hebben. De coronacrisis wordt ook steeds meer een economische crisis. Zoals Eric van der Burg van Sociaal Werk Nederland aangeeft: Voorkomen is beter dan genezen. Je bestrijdt niet enkel de ziekteverschijnselen, maar probeert te voorkomen dat ze ontstaan. Sociaal werk is het sociaal vaccineren van mensen.

Investeren in een sterke sociale basis is geen sluitpost, maar moet een prioriteit zijn. Het sociaal werk kan vroegtijdig signaleren, vroegtijdig aanpakken en voorkomen dat problemen uit de hand lopen.'

*Kees Neefjes, Verdiwel
16 april 2020*

Senioren komen hun appartement uit voor gymnastiek en jongerenzang